

יראה בח' מלכות. ור"ל כי ע"י יראה מבחי' לאה יה' בחי' תוספת להשכינה שהיא בחי' יראה שתתקוף ותתגהיר וזעיר זעיר תפירו דילם ותתעבד בבחי' ה' כמלקדמן אכ"ר ב"ב:

א"י וישב יעקב בארץ. כי בראשונה לריך האדם להיות לו יראה. בהתבונן בגדול רמת הילר הילר האורר אשר עומד להרנו וללכדו מזה ומבא. ואיך לא יירא ולא יפחד שלא ילכד ח"ו ברשעו. כי ידע ויבין כי רע ומר להאדם אשר ניסת אליו. לילך אחר תאוות לבו תמדת ותעטוגי גשמיות העוה"ז. כי זה הוא רע ומר להנשמה יוחר מכל רעות שבועלם. ובהתבונן בזה לריך לבוא ליראה. אמנם ודאי זה אינה נקראת בשם יראה ה'. רק יראה עלמו. ורק בראשונה לריך האדם עכ"פ להיות ביראה זו. אמנם אכ"ר לריך לבוא למיקרא דיראה בחי' יראה ה' בגין דליהו רב ושלטן עקרא ושרשא דכל עלמין. וחו וישב יעקב בארץ. ישב הוא יראה כנ"ל. יעקב י' עקב י' הוא יראה כעוד. ור"ל וישב שיה' לו יראה בראשונה י' עקב יראה שפלה. כי בראשונה לריך להיות לאדם יראה עקב יראה קטנה ושפלה. מסבת בארץ. איך שהיה"ר מפילו להיות בארציות וגשמיות העוה"ז. ואח"כ מגורי אביו. מגורי לשון מורא כמו ויגר מואב. והיינו שאח"כ יה' לו יראה אביו שבשמים בגין דליהו אב ושרש הכל עקרא ושרשא דכולא. אכ"ר:

א"י וישב יעקב. האדם לריך להיות ביראה כאשר מתבונן בצלות השכינה ע"י מעשיו. כי כאשר נמשך אחר ארציות וגשמיות העולם תאוות עוה"ז ומחמדיו מושך גם השכינה כביכול שמה. ויודאי לריך להיות ביראה מפחד ה'. אמנם אכ"ר לריך להיות ביראה מבחי' רחמי ה' וחסדיו. אשר עולם חסד יבנה להטיב לבריותיו. וכל מגמולו ית' להטיב ולרחם. ולריך להיות ביראה. לכל להמנע הטוב מבעליו. וחו וישב יעקב בארץ. ישב הוא יראה כנ"ל. יעקב הוא השכינה כנ"ל. ור"ל וישב שיה' ביראה. כי יבין וידע. כי יעקב היא השכינה בארץ. בכל הארציות. וגשמיות אשר נמשך שמה נמשך השכינה עמו. כמ"ס בכל הגוים אשר הדייך ה' אלהיך שמה. ואח"כ מגורי אביו יה' לו מגור ויראה מבחי' אביו אב הרחמן וכנ"ל. ואח"כ בארץ כנען. ארץ הוא יראה. ור"ל יה' לו יראה מהבגנה וענוה יראה בשם כנ"ל והבן:

א"י וישב יעקב. כי האדם לריך להיות בהבגנה וענוה ואז השכינה שוכן בקרבו. כמ"ס אשכנז את דכא. והנה אם ההבגנה וענוה בזה מלך גדולת הש"ת ודאי זוכה להשגות השכינה. אך גם שהוא בענוה משפלות עלמו. גם מבחי' גשמיות העוה"ז מפני האמן. חסד ה' חופף עליו וקורה בו. כי מאן דליהו זעיר אינו רב. וכאשר מתבונן בזה בחסדי ה' לריך לבוא ליראה מאהבה. וחו וישב לריך להיות ביראה כנ"ל כאשר מתבונן כי יעקב בארץ. כאשר הוא בעקב ושפלות בעלמו מסבת ארץ. ג"כ מגורי אביו. וזכה להיות מגורי אביו שבשמים.

יב 12

א"י וישב יעקב. שרריך להיות ביראה כשיחבונן כי הכל חסד ה'. כי גם הרין והלמטס מה שהבחי' רחמי ה' הוא בחכמיות ואינו נגלה בעולם. גם זה הוא מחסד ה' כעוד. וחו וישב שיה' ביראה כנ"ל כשיחבונן יעקב בארץ מגורי. יעקב הוא רחמים כעוד. מגורי לשון חסידה. ור"ל מה שמדת רחמים הוא מכונס ונאסף בעולם. הוא ג"כ אביו בחי' רחמים והבן:

א"י וישב יעקב. כי לריך האדם לעורר רחמים בעולם. הגם שאנו אינם ראוים כ"כ מלך חומריות וגשמיות העולם. מ"מ לריך הקב"ה לרחם עלינו. כי הלא כל מה שהקב"ה בחר אותנו ובחרן אזה למושב לו. לא בשמי מרום במשרתיו עשוי רטנו. הוא רק מסבת ארציות וגשמיות העולם המרובים מאוד אשר קשה מאוד לשבר תאוות וגשמיות העולם. ולכן ערבה לפניו מנחת עבודת יהודה ישראל. לכן ודאי הגם שאין אנו במדרגה מעולה כ"כ מ"מ מעט עבודתו לריך שיעלה לריח גיחות לפניו ולרחם עלינו. וחו וישב יעקב. שרריך הקב"ה ליישב הרחמים בעולם. כי הלא בארץ מסבת ארציות וגשמיות אשר קשה מאוד לשברם. לכן מגורי אביו שבשמים בחסדו. לא בצבא מרום. כי בחמת קשה מאוד ונסיון גדול ללאת מגשמיות העולם. אכ"ר ודאי לריך ה' לרחם עלינו אכ"ר ב"ב:

א"י וישב יעקב. שיתגלה ויתיישב הרחמים בעולם. כי אז כשיהיו ישראל במוצה וחסד יה' מגורי אביו שבשמים יה' כ"ל ביראה רק יראה אביו שבשמים. לא יראה חילוי. רק יראה ה' בלתי לה' לבדו אכ"ר ב"ב:

בפרש"י וישב יעקב ביקש יעקב ליטב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף לדיקים מבקשים ליטב בשלוה אמר הקב"ה לא דיין לדיקים מה שמחוקן להם לעוה"ז אלא שמבקשים ליטב בשלוה בעוה"ז. לכאורה אין הכנה לדיקים האלה. (א) מה חטא כ"כ מה שביקש ליטב בשלוה שיהיה נענש ברוגזו של יוסף. ובפרט להיות נענש על המחשבה מה שביקש ליטב בשלוה. אשר גם על מחשבת חטא חמור אין אדם נענש רק על מחשבת ע"ז ח"ו. וגם איזה הכרח היה להם לדרוש הכחוב לגנאי יעקב. ועוד אם ה' להם איזה הכרח לדרוש זה ביעקב. למה להם לסיים בדיקים. לדיקים מבקשים ליטב בשלוה אומר הקב"ה וכו'. למה להם לחלות קלקלה וגנאי בשאר לדיקים. לא ה' לריך לומר רק קפץ עליו רוגזו של יוסף אומר הקב"ה לא די מה שמחוקן לו לעוה"ז. אלא שמבקש ליטב בשלוה בעוה"ז. ושוד גי' ח"ו כביכול עיט רעה בדיקים להיות להם טוב עוה"ז וטוב עוה"ז. מה שאמר לא דיין לדיקים וכו' אלא שמבקשים וכו'. הלא זה דרכו להטיב גם לרעים מכ"ס לטובים ולדיקים. ונראה עפ"י מה שבארתי בהמשנה עתיד הקב"ה להגחיל לכל לדיק ש"י עולמות שנאמר להגחיל אלהי יס. ופי' הרמב"ם והרע"ב שהנאה וקורת רוח שיש לכל לדיק בעוה"ז הוא ש"י פעמים כנגד כל תעטוגי עוה"ז

עוה"י. ולריך הכנה איך שיך להעריך השכר וההנאה הרוחני
תענוג האמיתי אשר אין חקר לההנאה וקורת רוח ההוא .
לחטטני העוה"י הכלים ונפסדים . וגם נכזים בעיני הדיק .
אמנם יובן במ"ש בראשית ברא אלהים . בשביל ישראל שנקראו
ראשית . כי בריאת העולם הי' בשביל שלפה הקב"ה השטשוע
והתענוג שיקבל מנשמות ישראל המלוכשים בחומריות וגסות
העולם ויה"ר שולט בהם . והמה מזככים גופם החומרי
ועובדים ה' בדברים גשמיים באכילה ושתייה ובכל גשמיות
העולם אשר המה תאוה לעינים . וטבע נפש האדם מחמדתו
להתענוג בהם . והמה משלימים כ"ז מגד . ועובדים גם בהם
להשיג בקדושה ובטהרה ליחד הדודים לעשות נח"ר ליוצרים .
זה התענוג וקורת רוח שיש להקב"ה . אשר בשביל זה ישראל
עלו במחשבה תחלה . והנה דרכם של לדיקים להיות ששים
ושמחים לעשות רצון קודם . וכל תענוג וקורת רוח שלהם הוא
כאשר זוכים לשמוע בקול דברו לעשות תענוג וקורת רוח להקב"ה .
וקורת רוח של הקב"ה הוא קורת רוח שלהם . וא"כ יש להבין
בעוה"ב אשר אין שם לא אכילה ולא שתייה ולא שום דבר
גשמי . אלא לדיקים יושבין ועטרויהם בראשיהם ונהנין מזיו
השכינה . איזה הנאה וקורת רוח ושכר מלות יש להם במה
שנהנין מזיו השכינה . אלא הנאה עצמה אין נמשכים בעיניהם
למאומה . וכל תענוג וקורת רוח שלהם הוא מה שעושים תענוג
וקורת רוח להקב"ה . ובעוה"ב אשר אין שם לא אכילה ולא
שתייה ולא שום דבר גשמי איזה קורת רוח עושים להקב"ה .
אשר זה יהיה להם לקורת רוח . אמנם באמת הקב"ה כל יכול
ימן גם שמה להלדיקים עבודה בדרך רוחני . אשר מזו העבודה
יהיה קורת רוח גדול להקב"ה . זהו שאמר התנא עמיד הקב"ה
להנחיל לכל לדיק ש"י עולמות וכפי' הרמב"ם והרע"ב . והיינו
שינחיל לכל לדיק עבודה בדרך רוחני . אשר מזה יהי' נלמד
תענוג וקורת רוח להקב"ה כ"כ . כמו אם הי' לעוה"י הגשמי
גשמיות וגסות מרובה ש"י פעמים ממה שהוא עכשו . א"כ
ודאי הי' להקב"ה תענוג וקורת רוח גדול מאוד מעבודת
הלדיקים שמזככים גופם וגשמיות העוה"י המרובה כ"כ ומעלים
הכל להקדושה . וערך זה יהיה תענוג וקורת רוח להקב"ה
מעבודת הלדיקים בעוה"ב בדרך רוחני . וממילא יהיה גדול
מאוד התענוג וקורת רוח להלדיקים שמה אשר זוכים לעשות
תענוג וקורת רוח כזה להקב"ה . ש"י פעמים כנגד הקורת
רוח שיש להם בעולם הזה ממה שעושים קורת רוח להקב"ה .
וחו"ל הכוונה כאן ציקש יעקב לישב בשלוה . היינו ודאי
כל שלות העולם וטוב עולם הזה לא הי' נחשב בעיני יעקב
לכלום . רק מה שהי' זוכה לעשות קורת רוח להקב"ה זה הי'
לו לשלוה ומשיבת נפש . אמנם כל תענוג וקורת רוח שהי'
עושה להקב"ה לא הי' מספיק בעיניו . ללד תשוקתו וכוספו
החזקה לעשות יותר תענוג ויותר קורת רוח ליוצרו . והי'
מבקש עלות ותחבולות האין לעשות נחת רוח יותר ליוצרו . וזהו
ציקש יעקב לישב בשלוה . שציקש עלות מרחוק היאך לישב
בשלוה . היינו היאך לעשות קורת רוח יותר להקב"ה . אשר זה

ואכן היטב :
א"י ביקש יעקב לישב בשלוה . פפ"י המבואר בספרי מוסר
דאמר החכם אם תרצה במנוחה עוזב המנוחה . והיינו
כי הסבלנות לסבול הכל ושלל תרצה דוקא במנוחה הוא תכלית
המנוחה . וכמו ששמעתי הפי' וירא מנוחה כי טוב ויש שכמו
לסבול . היינו כי ראה כי המנוחה הוא טוב לאדם לכל ענינים .
ויש שכמו לסבול . כל המאורע עליו . זהו תכלית המנוחה . כי
בלתי הסבלנות קשה לאדם להיות לו מנוחה מפעמי הזמן . וזהו
י"ל ציקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף . אשר
סיבב ג"כ לרע שמעון לרע בנימין . אשר באמת לא הי' יכול
לסבול לרות הללו . כמו שאמר ואל שדי ימן לכם רחמים .
ופרש"י ומי שאמר לעולמו די יאמר די לזרתי שלא שקטתי
מנעורי לרע לכן לרע עשו לרע רחל לרע דינה לרע יוסף לרע
שמעון לרע בנימין . והי' זה להורות כי אליו לא יאות שירצה
לסבול הכל רק לבקש מאת בעל הרחמים שיסיר מאתו כל
הלרות ויהי' לו מנוחה באמת . כי נודע כי מעשה אבות סימן
לבנים וכל מעשיהם וכל ענינם הי' לפועל דמיון לכלל ישראל
לכל דור ודור . לכן כאשר ראה יעקב לסבול כל הלרות ויסורין .
נוגע זה לכלל ישראל לכל דור ח"ו . וכן כל הלדיקים עיני
העדה אשר כל לדיק . כולל נשמות דורו . לא יאות אליו
שירצה לסבול כל המאורע . וכמו כמה אמוראים שאמרו לא
הן ולא שכרן . כי נוגע זה לכלל הדור . ורק לבקש מאת
המקום ב"ה שיהי' לו מנוחה וכ"ס . שימשך מזה טובה וזכרה
לכלל ישראל . וזהו קפץ עליו רוגזו של יוסף . בכדי שלא ירצה
לסבול הכל . כי אומר הקב"ה לא דיין ללדיקים מה שמתוקן
להם לעוה"ב . הכוונה לענינו . היינו כי בעולם הבא כל לדיק
נכוה מחופתו של חבירו . וסובל באהבה ושמח בחלקו . כי
כל לדיק מה שטרח בערב שבת יאכל בשבת . היום לעשותם
ומחר לקבל שכרם . וזהו לא דיין ללדיקים מה שמתוקן להם
לעולם הבא כל אחד ואחד מה שמתוקן לו מעולם הזה שחר
מלותו . וכל לדיק נכוה מחופתו של חבירו וסובל בשמחה .
אלא